

Dvarčėnų kaime esantį piliakalnių pirmasis paminėjo F. Pokrovskis, nurodydamas, kad už 1 varsto į V nuo kaimo yra kalnas, vadinamas piliakalniu (Покровский Ф. В. *Археологическая карта Виленской губернии*, Вильна, 1893, c. 117). Neaišku kurią kalvą turėjo galvoje F. Pokrovskis, nes piliakalniu laikomas Obelų kalnas yra į priešingą pusę, negu jis nurodo.

Piliakalniu laikoma masyvi kalva banguotu viršumi. Ji yra Daugų (Didžiulio) ežero pusiasalio, vadinamo Kirlių ragu, ŠR dalyje. Kalvos šlaitai nuolaidūs, tik R jis kiek statesnis. Viršus – apie 150 m ilgio ir 100 m pločio. Įtvirtinimų pėdsakų nepastebima. Dabar kalva dirvonuoja, ilgą laiką buvo ariama.

1980 m. PRPI žvalgymo (vad. V. Ušinskas) metu kalva buvo suarta. Tada kultūrinio sluoksnio pėdsakų nepastebėta.

2001 m. ištirtas 18 m² plotas (viena 5x2 m dydžio perkasa ir 8 1x1 m dydžio

šurfai). Kultūrinio sluoksnio pėdsakų ar archeologinių radinių neaptikta. Nėra jokio pagrindo šią kalvą laikyti piliakalniu. Be to, ir A. Navaracko minimos Truncaitės sesuo apie jokių radinius nėra girdėjusi, jos nuomone, duomenys apie rastą monetų lobį yra grynas prasimanymas.

EXPLORATIONS OF UNCLEAR HILL-FORTS IN THE ALYTUS DISTRICT

In 2001 in the Alytus district LCCH investigated the area of 3–18 m² on 3 hills regarded as hill-forts. On the Einoroniai hillfort a cultural layer from the Stone – Bronze Ages with pottery was fixed. On the Daugai hill-fort a cultural layer from the Stone Age with flint artefacts was fixed, as well as a cultural layer from the 2nd part of the 1st millennium with plastic ceramics. The Dvarčėnai (Obelai) hill is not a hill-fort.

ŽIEGŽDRIŲ PILIAKALNIO PAPĖDĖS GYVENVIETĖ

Linas KVIZIKEVIČIUS

2001 metų birželio ir liepos mėnesį LII tęsė tyrimus Kauno rajono Žiegždrių piliakalnio papėdės gyvenvietėje. Gyvenvietės tyrimai atliekami nuo 1998 metų (žr. *ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 99–101; *ATL 2000 metais*, V., 2002, p. 33–34). Jų metu tiriama Kauno marių ardoma gyvenvietės dalis. Kadangi 1998, 1999, 2000 m. buvo ištirta didžioji dalis gyvenvietės pakraščio, griūvančio į Kauno marias, tad 2001 m. buvo baigtos tirti labiausiai ardomos vietos.

Tyrimai vykdyti gyvenvietės apatinėje dalyje, netirtame plote tarp perkasų 6–7. 2001 m. atidengta ir ištirta viena 13 m ilgio ir 3–4 m pločio, bendro 44 m² ploto perkasa. Fiksuotas iki 60 cm storio gyvenvietės kultūrinis sluoksnis. Rasti 3 skaldyto titnago gabalai, 48 brūkšniuotosios ir grublėtosios keramikos fragmentai. Gyvenvietė datuojama III–V a. Po 2001 m. tyrimų visa ardomas gyvenvietės dalis ištirta ir šiuo metu neardoma. Būtina gyvenvietės teritoriją periodiškai lankyti, nes marių vanduo kasmet suardo pakrantės dalį.

INVESTIGATIONS OF THE SETTLEMENT AT THE FOOT OF THE ŽIEGŽDRIAI HILL-FORT

In 2001 LIH continued investigations of the settlement located at the foot of the Žiegždriai hill-fort, in its part being dest-

royed by the Kaunas Sea. In 2001 the trench with total area of 44 m² was investigated and the cultural layer of the settlement, 60 cm thick, was fixed. 3 lumps of split flint were found, as well as fragments of brushed and rusticated pottery. The settlement is dated to the 3rd–5th centuries.

KULIONIŲ PILIAKALNIO PAPĖDĖS GYVENVIETĖ

Arvydas MALONAITIS

VPU atliko žvalgomojo pobūdžio tyrinėjimus Kulionių (Molėtų r.) piliakalnio papėdės gyvenvietėje (A 842/K 2). Gyvenvietė įtraukta į saugomų paminklų sąrašą po 1983 m. bandomųjų tyrinėjimų Čiulėnų apylinkėse (*LII RS*, f. 1, b. 1092). Tuomet buvo iškastas 1x1 m dydžio šurfas arčiau piliakalnio šlaito ir aptiktas iki 0,5 m storio kultūrinis sluoksnis su degėsiais ir smulkiomis šukelėmis, tačiau nepadaryta jokių išvadų apie jos ribas ir chronologiją – taigi neaišku, kas yra saugoma. Kita vertus, vieta labai mėgiama žvejų ir kitų lankytojų, ypač vasarą. Čia nuolat kūrenami laužai, šiukšlinama, ardomas paviršinis sluoksnis, ganomi gyvuliai. Gretimai esantis Etnokosmologijos muziejus yra suinteresuotas sutvarkyti saviaveiklą papėdėje, paverčiant ją astronominių-kalendorinių švenčių vieta, ir įtraukti į lankomų objektų sąrašą.

Tyrinėjimų metu paaiškėjo, jog piliakalnio aikštelė ir papėdės nuo neatmenamų laikų buvo paverstos dirbamais laukais. Tarsi to patvirtinimas Lietuvos valstybiniame istorijos archyve saugomas Kulionių kaimo gyventojų sklypų planas, sudarytas dar 1849 m. Iš jo matyti, kad pi-

liakalnio aikštelė ir papėdės priklausė ne vienam savininkui. Papėdės labiausiai nukentėjo kolūkių laikais, kuomet žemė būdavo įdirbama traktoriniais padargais. Paskutinį kartą žemės darbai vykdyti sodinant mišką – teritorijoje aiškiai matyti išlikusios vagos. Taip pat pastebėta, kad Želvos ežeras yra gerokai paplovęs V kyšulio krantą.

Ekspedicijos metu įvairiose piliakalnio Š papėdės vietose ištirtos trys 2x5 m dydžio perkastos – bendras 30 m² plotas. Pirmoji perkasta iškasta spėjamoje centrinėje gyvenvietės vietoje norint įsitikinti, ar iš tikrųjų čia viskas sunaikinta. Kaip ir reikėjo tikėtis, tuoj po arimo sluoksniu atsidengė žemis. Antroji perkasta iškasta apie 30 m į R nuo pirmosios esančioje lomoje. Po arimo sluoksniu aptiktas apie 1 m storio kultūrinis sluoksnis su lipdytinės grublėtos ir lygios keramikos šukėmis, apatiniame trečdalyje perskirtas suplauto žvyringo sluoksnelio. Trečioji perkasta iškasta apie 40 m į P nuo pirmosios, piliakalnio pašlaitėje, tuoj už buvusio dirbamo lauko ribos (išliko nedidelis griovelis). Perkastos Š dalyje, arčiau griovelio, rasti apie 0,15 m storio kultūrinio sluoksnio frag-